

Tuomas Nevanlinna:

SEITSEMÄN KUOLEMANHYVETTÄ

Heimokansojen rituaaliset metsästyskuvaelmat maalailevat karhut suuriksi ja pyhiksi. Ne antavat ymmärtää, että saaliseläimelle tarjotaan aina tasavertainen selviytymismahdollisuus. Tässä ei kuvata heimon todellista tapaa metsästä - pakkotilanteessahan eläin nitistettävä vaikka kuinka raukkamaisin ja halvoin konstein. Heimo vain tunnustaa, ettei vastavuoroisuuden ihanne ole tosimaailmassa mahdollinen ja kokoontuu rituaaleissa esittämään itselleen miten metsästyksen #pitäisi# mennä.

Tämän ilmiön moderni vastine ovat konsulttien yrityskurssit.

* * *

Viime viikonlopun #Ilta-Sanomien# liitteessä oli toimittaja Heli Karhumäen kirjoittama artikkelahaastattelu Jari Sarasvuosta. Siinä tuo epäilyttävästi Sepe Sutta muistuttava yhtiökouluttaja kertoo löytäneensä kristillisestä perinteestä varsinaisen bisnessparraajan aarraiton: opin seitsemästä kuolemansynnistä.

Käy ilmi, että jokainen synti on jonkin vastahyveen varjo tai kierouma. Ylpeyden hyvä vastinpari on uhrautuminen toisten hyväksi. Ahneuden vastahyve on viisas pidättäytyminen siitä mikä ei itselle kuulu. Kateus estää ihailun, oikeudenmukaisuus suo toiselle sydäimestä sen minkä tämä on saanut. Kohtuuttomuus, vihamielisyys ja hengen velttous saavat vastalääkkeikseen pidättyväisyyden, lempeyden sekä kovan vaan ei kohtuuttoman työnteon. Hekumallisuus on toisen esineellistämistä, mitä rakkaus ei ole. "Todellisessa rakkaudessa" on lisäksi merkillepantavaa se, että sen avulla ihminen pääsee eroon huumeista, viinasta, tupakasta ja ylensyönnistä.

Perusneuvo siis kuuluu, että yritysjohtajan tulisi kaikin voimin yrittää välttää näitä kuolemansyntejä.

Kas! Johtaja ei siis saa olla - #ahne#? Mitä muuta ovat optiot kuin sen ahnehtimista mitä ei vielä edes ole? Mitä

muuta on koko #yritystoiminta#? Pitäisikö firman todellakin "täydestä sydämestään" suoda kilpailijoilleen kaikki se minkä ne ovat ansiostaan saaneet? Mistä lähtien yritysten on pitänyt "uhrautua toisten hyväksi"? Milloin johtajat ovat lakanneet arvioimasta alaisiaan aineellisina tuotannon tekijöinä ja rekrytoineet "rakastaen"?

* * *

Jos Sarasvuo tuntisi "ikiaikaisen viisauden" lisäksi myös kapitalismin historiaa, hän tietäisi että irrottautuminen keskiaikaisista hyvekasityksistä oli yksi varhaiskapitalismin ideologisen alustamistyön polttavimmista tehtävistä.

Irrottautumisessa onnistuttiin: nykyään kirkkokin on firma. Siksi se on myös yksi niistä paikoista, joissa yrityskouluttajat päntiönään ravaavat. Nykyään konsultti onkin sen papin paikalla, joka "antaa luvan" elää niin kuin ennenkin, kunhan aika ajoin kokoonnutaan yhteiseen katumusharjoitukseen,

Sarasvuo arvatenkin huomauttaisi, että hänen opeissaan on kyse pelkästään johtajan suhteesta alaisiinsa. Mutta jos pomo #todella# on kuolemansyntien sysimustassa yössä asusteleva hirviö, voidaanko hänet parantaa kurssittamalla?

* * *

Sarasvuon mukaan synnintuntonsa löytävästä johtajasta on yritykselle väkisinkin hyötyä. Mutta jos pomo luopuu vihamielisyydestään hyödyn #takia#, ovatko hänen motiivinsa oikeastaan muuttuneet?

Siksi Sarasvuo ei myöskään ole luterilainen, vaikka antaakin niin ymmärtää. Lutherille armo on nöyryyden ja epätoivon sivutuote. Asetelma pervertoituu, jos nöyriksi ruvetaan armon saamisen #vuoksi#. Mutta yrityskoulutus noudattaa määritelmänsä mukaan kaavaa "ole nöyrä, uhraudu, myönnä virheesi....#koska# se tuottaa."

Sarasvuon tarjoamassa rituaalissa yrityksen arjessa vallitsevalle ahneuden etiikalle saadaan papillinen veruke. Luterilaiselle annetaan se mitä tämä eniten isoaa: mahdollisuuden nauttia synnintunnosta hyvällä omatunnolla. Samalla tällä epämääräisellä sielunpainilla voidaan maukkaasti lakaista piiloon kaikki konkreettiset ja kiusalliset kysymykset, kuten YT-neuvottelut tai työntekijöiden oikeus järjestäytyä.

* * *

Jos johtajat ja kuluttajat luopuisivat seitsemän kuolemansynnin viljelystä, kapitalismi kuivuisi kokoon. Mutta ehkä kurseja ei olekaan tarkoitettu heille. Veikkaan näet, että päätavoitteena on saada #alaiset# samastumaan siihen, että johtajillakin on vaikeaa. Juuri työntekijöiden on syytä suhtautua työhönsä uhrautuen, toisille kaiken suoden, palkkavaatimuksista pidättyen, töitä paiskien. Rakkauden tilassa vailla viinaa, läskiä ja röökitaukoja.